

Interní sdělení:

V Praze dne: 9. 4. 2025

PID: MSMTFXDJAV

Č.j.: MSMT-30135/2023-26

Od: PhDr. Mgr. Václav Velčovský, Ph.D., vrchní ředitel sekce mezinárodních vztahů, EU a ESIF

Pro: prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc., vrchní ředitelka sekce vysokého školství, vědy a výzkumu

Na vědomí: Ing. Pavel Křeček, vrchní ředitel sekce ekonomické a legislativní

Věc: Stanovisko MSP – změna výkladu smluv o právní pomoci (předání informace sekci III a návrh dalšího postupu)

Text sdělení:

Vážená paní vrchní ředitelko,

dovoluji si Vás informovat o výsledku aktivity odboru mezinárodních vztahů a Evropské unie MŠMT v záležitosti, která souvisí s výkladem smluv o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (dále „smlouvy o právní pomoci“) a s přehodnocením správní praxe při posuzování dokladů o vzdělání, která byla zavedena v předlistopadové době.

Zdůrazňuji, že předmětná problematika nesouvisí s nostrifikací dokladů, resp. s uznáváním dokladů, a týká se výhradně ověřování pravosti dokladů, jež jsou posuzovány ve správních řízeních vedených prvoinstančními orgány (krajské úřady, veřejné vysoké školy) a MŠMT v roli odvolacího orgánu.

Gestor smluv o právní pomoci, kterým je Ministerstvo spravedlnosti (MSP), zachovával po více než třicet let bez opory v textu smluv jejich tzv. extenzivní výklad, který v tomto kontextu de facto zvýhodňoval zejména státy bývalé RVHP a s ním spřátelené země vůči řadě členských států EU/EHP. Již po prvotním dotazu odboru 71 v roce 2019 a jeho upozornění na rizika padělků argumentovalo MSP tak, že jsou mu sice tato rizika známa, ale hlavním faktorem pro zachování extenzivního výkladu pro něj zůstává administrativní zátěž (dopadající v daném kontextu převážně na úřady cizích států).

MŠMT přistoupilo na základě **zásadního stanoviska odboru právního a správního** v roce 2020, které vycházelo z důkladné analýze obsahu předmětných smluv, k zavedení restriktivního výkladu v resortu (smlouvy o právní pomoci se s výjimkou Rakouska na doklady o vzdělání neaplikují). Doplňuji, že standardní režim ověřování pravosti dokladů se netýká azylantů, ale pouze klasické studijní migrace.

V následných interních konzultacích na MŠMT odbor 71 upozornil kromě hledisek trestněprávních a lidskoprávních (zamezení diskriminace korektně studujících) též na hlediska bezpečnostní, zásadu recipacity uplatňovanou v mezinárodním právu i fakt, že extenzivní výklad nemá oporu v zákoně ani stanovisku soudu a vychází pouze ze zvykové praxe z předlistopadové doby. Na žádost sekce I přistoupil v roce 2024 k ověřování reálné správní praxe dotyčných států. Výsledek této aktivity je podrobně popsán v příložené analýze.

Sekce IV ji poté představila Ministerstvu zahraničních věcí, jež je gestorem v oblasti mezinárodního smluvního práva veřejného, a MZV se zcela přiklonilo k pohledu MŠMT na materii. Analýza i stanovisko MZV byly předány MSP v září 2024.

MSP nyní zaslalo svou odpověď a extenzivní výklad smluv o právní pomoci odvolalo. Doslova uvedlo: „...se ztotožňuje se stanoviskem MŠMT, že by tyto smlouvy neměly být nadále používány na správní řízení vedená MŠMT, a to s výjimkou již zmíněné smlouvy s Rakouskem, kde jsou doklady o vzdělání výslovně zmíněny.“

Navrhlo současně vznik pracovní skupiny, na níž by se projednávala reálná praxe orgánů státní správy, které se na vydávání nebo přijímání veřejných listin ve vztahu k cizině podílejí. Skupina má umožnit sdílení aktualit a konzultace, které budou vedeny primárně e-mailovou korespondencí.

Protože reálná praxe v této oblasti spadá do působnosti Vámi řízené sekce, dovoluji si Vás, vážená paní vrchní ředitelko, požádat o určení kontaktní osoby, která by v pracovní skupině zastupovala MŠMT.

Současně dáváme vrchnímu řediteli sekce I v kopii ke zvážení, zda by do pracovní skupiny mohl být příp. doporučen i zástupce odboru právního a správního, který vydal rozhodné stanovisko k výkladu předmětných smluv, jež se nám nyní podařilo po komunikaci s MZV a MSP obhájit.

S pozdravem a poděkováním za spolupráci

Zpracovala:

Schválila:

Schválil: Mgr. Ladislav Bánovec, ŘO 71

Schválil: PhDr. Mgr. Václav Velčovský, VŘ IV